

GDPR v kostce

Co znamená zkratka GDPR a od jakého data bude GDPR platit?

GDPR = General data protection regulation. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Nahradí stávající zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Nová legislativa GDPR začne platit od 25. května 2018.

Co je cílem?

Cílem je zvýšit ochranu osobních dat občanů/spotřebitelů, zlepšit úroveň tuzemského podnikatelského prostředí prostřednictvím zodpovědného zacházení s osobními údaji.

Kdo je v ČR zodpovědný za legislativu týkající se GDPR?

Hlavním gestorem legislativy pro ochranu osobních údajů je Ministerstvo vnitra ČR www.mvcr.cz.

Kontrolní funkce je svěřena Úřadu pro ochranu osobních údajů www.uoou.cz.

Znamená GDPR zátěž pro podnikatele?

GDPR bude dopadat na všechny podnikatelské subjekty včetně drobných živnostníků. Povinnosti z GDPR pro jednotlivé podnikatele se však neodvíjejí od velikosti podnikatelského subjektu, nýbrž od činnosti, kterou podnikatel provádí, a od množství citlivých dat, které k tomu shromažďuje.

Jaké nové povinnosti z GDPR vyplývají?

- zpřesnění souhlasu se zpracováním osobních údajů pro subjekty disponující rozsáhlou databází osobních údajů (pokud je potřeba),
- při rozsáhlém zpracování osobních údajů jmenovat pověřence,
- povinnost vést záznamy o činnostech zpracování, zde existuje výjimka pro firmy do 250 zaměstnanců,
- při rizikových zpracováních osobních údajů provedení posouzení vlivu na ochranu osobních údajů,
- porušení ochrany dat oznámit do 72 hodin jak fyzické osobě, tak Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Jaké hrozí sankce?

V případě nepřizpůsobení se novým pravidlům zpracování dat dle GDPR hrozí sankce až do výše 20 milionů Euro nebo do výše 4 % celosvětového ročního obrátu.

Jaká jsou nápomocná opatření pro podnikatele?

Ministerstvo průmyslu a obchodu připravilo sadu podpůrných opatření pro přenos informací o GDPR:

- nové webové stránky MPO o GDPR www.mpo.cz/gdpr
- průběžné projednávání tématu GDPR na plénu poradního orgánu ministra průmyslu a obchodu - Podnikatelské radě <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/podnikatelska-rada/20--zasedani-plena-podnikatelske-rady--232709/>
- podpora osvěty na seminářích a konferencích <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/ochrana-osobnich-udaju-gdpr/gdpr-seminare-a-konferences/default.htm>
- podpora hospodářských partnerů při zpracování metodik, vysvětlovacích textů a příruček pro podnikatele
- předávání informací o GDPR prostřednictvím regionálních kanceláří Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest.

Co tedy doporučit firmám?

Lze doporučit vypracování systémové analýzy, tzn. zodpovědět si otázky:

- Jaké osobní údaje shromažďují?
- Kdo k nim má přístup?
- Jak kontrolují oprávnění?
- Jak likvidují – skartují osobní údaje, pro jejichž shromažďování již nemám žádný účel?
- Je bezpečnost na takové úrovni, aby byly osobní údaje a datové systémy dostatečně chráněny proti zneužití?

Odbor podnikatelského prostředí a vnitřního obchodu

Sekce průmyslu, podnikání a stavebnictví

Ministerstvo průmyslu a obchodu

GDPR – základní pojmy

Osobní údaje (OÚ) a subjekt údajů

Veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě -> **subjekt údajů**

Identifikovatelnou fyzickou osobu lze přímo či nepřímo identifikovat (odkazem na určitý identifikátor) - jméno, identifikační číslo, lokální údaje, síťový identifikátor nebo jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychologické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity.

Zpracovatel - Fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který zpracovává osobní údaje pro správce.

Správce - Fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů.

Zpracování - Jakákoliv operace nebo soubor operací s osobními údaji nebo soubory osobních údajů.

Například: shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení/výmaz nebo zničení.

Kdo musí jmenovat svého pověřence - Každý orgán veřejné moci nebo veřejný subjekt s výjimkou soudů v rámci své soudní pravomoci.

Subjekty provádějící v rámci svých hlavních činností rozsáhlé pravidelné a systematické monitorování subjektů OÚ a dále rozsáhlé zpracování OÚ zvláštní kategorie a údaje týkající se rozsudků ve věcech trestních.

Poradenství a pomoc pro podnikatele nabízejí také podnikatelské svazy a komory a asociace www.komora.cz www.amsp.cz www.spcr.cz

Práva subjektu údajů

Dochází k rozšíření stávajícího katalogu práv subjektů a z toho odpovídajících povinností správce:

Mezi práva subjektu údajů patří:

- právo na informace o zpracování osobních údajů (OÚ),
- právo na přístup subjektu k OÚ (právo získat od správce OÚ potvrzení o zpracování OÚ, právo získat kopii zpracovávaných OÚ),
- právo na opravu,
- právo na výmaz („právo být zapomenut“),
- právo na omezení zpracování,
- právo na přenositelnost údajů,
- právo vznést námítku,
- právo nebyt' předmětem automatizovaného rozhodnutí.

Povinnosti správců a zpracovatelů

Mezi hlavní povinnosti správců a zpracovatelů lze uvést:

- povinnost vést záznamy o činnostech zpracování (pisemné záznamy, dostupné na vyžádání dozоровého úřadu, existuje výjimka pro malé a střední podniky do 250 zaměstnanců),
- povinnosti zajistit odpovídající zabezpečení OÚ (přijmout vnitřní koncepcce a opatření, neustálá důvěrnost, integrita, pravidelné testování a hodnocení),
- povinnost ohlašovat bezpečnostní incidenty (bez zbytečného odkladu, nejpozději do 72 hodin dozоровému orgánu, bez zbytečného odkladu v případě závažného úniku i subjektům OÚ),
- povinnost provést posouzení vlivu na ochranu OÚ a předchozí konzultace s dozоровým orgánem.

www.zjednodusujeme.cz

Podnikatelská rada při Ministerstvu průmyslu a obchodu
Expertní skupina pro snižování administrativní zátěže podnikatelů

Odbor podnikatelského prostředí a vnitřního obchodu

Sekce průmyslu, podnikání a stavebnictví

Ministerstvo průmyslu a obchodu

GDPR v kostce – GDPR je také příležitost

Nová regulace ochrany osobních údajů je také příležitost pro podnikatele a spotřebitele, nikoliv hrozba

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů neboli GDPR (General Data Protection Regulation) je nová legislativa EU, která platí od 25. května 2018 jednotně v celé EU.

GDPR vzniklo jako reakce na technologický pokrok v oblasti informačních a komunikačních technologií. Dnes se osobní údaje zpracovávají daleko komplexněji a používají nové metody, např. profilování či automatizované zpracování osobních údajů.

Cílem GDPR je zvýšit ochranu osobních dat občanů/spotřebitelů, která se ovšem na straně firem či subjektů veřejné správy odrazí ve zvýšené administrativní zátěži, ale současně také dojde ke kultivaci podnikatelského prostředí, protože osobní data jsou důležitým aktivem každého podnikatele. Tvoří důležitou součást know-how a pro úspěšné podnikání je jejich ochrana v životním zájmu firmy. V poslední době totiž dochází stále častěji k únikům dat a krádežím dat, a to ve všech sektorech (od e-shopů přes banky až po státní správu). Proto lze nová pravidla, která přináší GDPR, vnímat i pozitivně.

Ochrana osobních údajů není novým tématem, od roku 2000 ji upravoval zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, nicméně je třeba upozornit, že GDPR přináší i nové povinnosti. Při srovnání právní úpravy zákona o ochraně osobních údajů s GDPR se ale ukazuje, že GDPR má s předchozí právní úpravou mnoho společného a nejde o revoluci. V mnoha případech se jedná spíše o upřesnění než o zpřísnění.

Povinnosti z GDPR pro jednotlivé podnikatele se neodvíjí od velikosti podnikatelského subjektu, ale od činnosti, kterou podnikatel provádí s osobními údaji, a od množství citlivých dat, která k tomu shromažďuje.

Hlavní znaky (rozdíly) GDPR:

- Je jednotně aplikovatelné v celé EU.
- Zpěsňuje souhlas se zpracováním osobních údajů.
- Vyžaduje vyšší technickou a organizační bezpečnost správců a zpracovatelů.
- Při rozsáhlém a systematickém zpracování osobních údajů požaduje jmenování pověřence na ochranu osobních údajů (DPO - Data Protection Officer).
- Zavádí novou povinnost - vést záznamy o činnostech zpracování.
- Při rizikových zpracováních osobních údajů požaduje předchozí provedení posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA - Data Protection Impact Assessment) a případně též konzultaci s Úřadem pro ochranu osobních údajů.
- Posiluje stávající práva fyzických osob (občanů, zákazníků) a zakládá práva nová – právo být zapomenut či právo na přenositelnost údajů, např. při změně banky.
- Závažnější porušení ochrany dat musí být oznámeno do 72 hodin jak fyzické osobě, tak Úřadu pro ochranu osobních údajů.
- Zavádí vyšší sankce za porušení ochrany osobních údajů.
- Ruší oznamovací povinnost, která byla stanovena zákonem o ochraně osobních údajů.

GDPR v kostce – implementace GDPR ve firmě

Při implementaci GDPR ve Vaší firmě byste měli dodržovat logickou a na sebe navazující posloupnost jednotlivých kroků tak, aby procesy pokračovaly konzistentně a plynule a nebylo nutné některé kroky opakovat či se k nim zpětně vracet. Každá organizace bude mít v závislosti na jí prováděném zpracování odlišné potřeby při implementaci GDPR. V souladu s ověřenou praxí je tak možné doporučit nejprve:

- a) **Inventarizaci existujícího zpracování osobních údajů, která by měla zahrnovat:**
 - a. **Určení účelu a rozsahu zpracovávaných osobních údajů**
 - b. **Vyhledání osobních údajů:**
 - i. **ve strukturovaných datech / v databázích a evidencích**
 - ii. **v nestruturovaných datech / mimo databáze**
 - c. **Zachycení osobních údajů ve firemních procesech, a to:**
 - i. **v procesech manuálních**
 - ii. **v procesech automatizovaných**
 - d. **Revize aktuálních metodik a interní dokumentace se vztahem ke zpracování údajů**
 - e. **Revize kvality dosud zpracovávaných dat / osobních údajů**
 - f. **Revize způsobu zabezpečení údajů**
 - g. **Revize způsobu nastavení kontrolních mechanismů a reportingu**
- b) **V návaznosti na ni pak pečlivě naplánování projektu směřujícího k implementaci GDPR ve Vaší firmě, který bude zahrnovat:**
 - a. **Návrh konkrétních opatření, která firma musí podniknout, aby její provoz byl kompatibilní s GDPR (normativní, technické, organizační),**
 - b. **Transformace procesů firmy tak, aby byly v souladu s těmito opatřeními,**
 - c. **Uvedení upravených procesů do provozu,**
 - d. **Zajištění souladu těchto procesů s GDPR i mezi sebou navzájem – tedy nastavení zabezpečení, kontrolních mechanismů, systému řízení rizik i auditního systému.**
- e. **Periodická inventarizace osobních dat** spolu s inventarizací materiálů a účetní evidence,
- f. **Periodická preventivní kontrola – pravidelné vyhodnocování,**
- g. **Firemní vzdělávání a školení - obdobně jako v rámci bezpečnosti práce a požární ochrany,**
- h. **Kybernetická bezpečnost a bezpečná elektronická komunikace – řízení IT bezpečnosti je nutnou podmínkou pro splnění požadavků GDPR.**
- i. **Praktická doporučení pro pravidla zpracování**
 - procesy a opatření stručně popište ve vnitřním předpisu (organizační, pracovní řád),
 - stanovte účel zpracování,
 - informujte osoby, o kterých sbíráte osobní údaje, zpracovávejte osobní údaje pouze na základě zákonných titulů (čl. 6),
 - zpracovávejte osobní údaje přesně, úplně a aktualizujte je,
 - dodržujte zabezpečení osobních údajů,
 - zpracovávejte jen tolik osobních údajů a tak dlouho, jak je to nezbytné,
 - buďte ostražití při předávání osobních údajů, řiďte se pravidly, která umožňují osobám přístup k osobním údajům a dávají jim právo na vznesení námitek,
 - odstraňte nadbytečné souhlasy,
 - nastavte procesy k identifikaci a hlášení bezpečnostních incidentů,
 - dodržujte zásady zpracování osobních údajů, apod.

GDPR v kostce – práva subjektu údajů

Nejdůležitější práva subjektu údajů lze rozdělit na dvě skupiny: na ta, na jejichž naplnění má subjekt údajů právo automaticky i bez vyžádání (a která na druhé straně tedy odpovídají automatické povinnosti správce údajů) a ta, která se uplatní pouze na žádost subjektu údajů. Dle tohoto členění tedy subjektům údajů náleží:

- A) ve skupině automaticky se uplatňujících práv:**
- **právo na informace o zpracování osobních údajů** – vytvořte na webových stránkách své organizace prohlášení (čl. 13 a 14 Nařízení) a pak už jen můžete odkazovat na toto prohlášení. Např.: „Vaše osobní údaje zpracováváme v souladu s platnou legislativou, více informací naleznete na www.....”
 - **právo nebyt předmetem automatizovaného rozhodnutí založeného na profilování**, např. na základě pracovního výkonu, ekonomické situace, zdravotního stavu, osobních preferencí zájmů, apod. Bude tak zakázáno automatické rozřazování klientů a zaměstnanců do skupin,
 - **právo na výmaz („právo být zapomenut“)** se uplatní automaticky tam, kde již osobní údaje nejsou potřebné pro účel, ke kterému byly zpracovány, nebo pro další kompatibilní účel, nebo pokud například subjekt údajů odvolá svůj souhlas se zpracováním,
 - **právo na opravu či aktualizaci údajů** náleží subjektu údajů automaticky.
- B) ve skupině práv na žádost subjektu údajů:**
- **právo získat od správce osobních údajů potvrzení** o zpracování údajů má každý subjekt údajů. Má možnost uplatnit jej prostřednictvím žádosti u kteréhokoli správce údajů,
 - **právo na přístup subjektu k osobním údajům** navazuje na předchozí – pokud totiž údaje o subjektu údajů jsou správcem zpracovány, pak má

subjekt údajů právo na přístup k těmto údajům a na informace zejména o rozsahu, účelu a době zpracování jeho osobních údajů,

- **právo na omezení zpracování** má subjekt v některých zvláštních případech (ověřit přesnost zpracování OÚ, vznesení námítky, apod.),
- **právo na přenositelnost údajů** - znamená právo subjektu údajů na získání osobních údajů, které se jej týkají, od správce, který je zpracovává a předání těchto údajů ke zpracování jinému správci, pokud je zpracování založeno na souhlasu nebo smlouvě.
- **právo vznést námitku** - právo na námitku je důležitým právem. Umožňuje vám nechat přezkoumat zpracování prováděné na základě tzv. oprávněného zájmu správce v případě, kdy to odůvodňuje vaše konkrétní situace – tedy v případě, kdy samotné zpracování je přípustné, ale na vaší straně existují konkrétní důvody, proč přesto nechcete, aby zpracování probíhalo. Možnost vznést námitku se však nevztahuje na všechny případy zpracování, např. ji není možné využít v případě, kdy správce zpracovává vaše údaje nezbytné pro plnění smlouvy či když jejich zpracování ukládá zákon. Právo na námitku je zakotveno v čl. 21 Nařízení.

Uplatnění práv subjektu údajů: Upozorňujeme správce, aby dohlédli při uplatňování práv subjektu údajů na ověření jeho totožnosti (např. předložení občanského průkazu, ověřený podpis, mechanismy ověření přes zaslání heslo spolu s kombinací katastrálního čísla apod.). Správce by měl mít jistotu, že vyřizuje práva konkrétní žádající fyzické osoby.

GDPR v kostce – správci a zpracovatelé

a) Základní pojmy

Správce – fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů (dále jen OÚ)

Zpracovatel – fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, který zpracovává OÚ pro správce

Subjekt údajů - identifikovaná nebo identifikovatelná fyzická osoba

Identifikovatelná fyzická osoba – fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor, nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby.

Příjemce – fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, kterým jsou OÚ poskytnuty, ať už se jedná o třetí stranu, či nikoli.

b) Povinnosti správců a zpracovatelů údajů

- povinnost vést záznamy o činnostech zpracování
- povinnost zajistit odpovídající zabezpečení OÚ (organizační a technická opatření)
- povinnost ohlašovat a evidovat rizikové bezpečnostní incidenty na poli ochrany OÚ
- povinnost za určitých okolností provést posouzení vlivu na ochranu OÚ
- povinnost za určitých okolností jmenovat pověřence pro ochranu OÚ

c) **Obecné správce je primárně odpovědný subjekt za zpracování a jeho soulad s GDPR.** Jednou ze základních povinností správce je nastavit podmínky zpracování s přihlednutím k povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování. Správce musí být schopný dodržování zásad prokázat.

Oproti správci **zpracovatel** odpovídá pouze za tu část zpracování, kterou na základě smlouvy se zpracovatelem (nebo na základě zákonného zmocnění) provádí. Dále je zpracovatel povinen poskytnout součinnost správci při plnění jeho povinností dle GDPR (např. povinnost upozornit správce na bezpečnostní incident, povinnost provést výmaz zpracovaných údajů atd.).

Vůči subjektu údajů jsou správce a zpracovatel odpovědní společně a nerozdílně. Subjekt údajů může případně vzniklou újmu způsobenou porušením povinností dle GDPR vymáhat jak po správci, tak po každém ze zpracovatelů. Pokud pověření není upraveno právním předpisem, musí správce a zpracovatel uzavřít písemnou smlouvu o zpracování OÚ. Musí být výslovně uvedeno, za jakým účelem a na jakou dobu se smlouva uzavírá, a musí zahrnout záruky zpracovatele na technických a organizačních opatřeních ochrany OÚ.

d) Právní tituly zpracování OÚ = kdy lze osobní údaje zpracovávat

- smlouva
- oprávněné zájmy správce
- právní povinnost
- životně důležité zájmy subjektů osobních údajů
- veřejný zájem
- souhlas

e) Oznamování porušení zabezpečení

- bez zbytečného odkladu, pokud možno do 72 hodin od zjištění na ÚOOÚ.
- riziko pro práva a svobody fyzických osob (finanční ztráta, porušení důvěrnosti, apod.)
- popsat srozumitelně povahu porušení zabezpečení osobních údajů (jméno a kontaktní údaje pověřence nebo jiného kontaktního místa, popis pravděpodobných důsledků porušení zabezpečení OÚ)
- popis opatření, která správce přijal nebo navrhl k přijetí

GDPR v kostce – pověřenec

Pověřenec pro ochranu osobních údajů – Data Protection Officer (DPO) - je nezávislá osoba pro ochranu OÚ, pomáhá správci pochopit a realizovat požadavky GDPR, kontaktní osoba pro kontrolní orgány i pro širokou veřejnost.

Pojem pověřenec vychází z nového právního předpisu EU - Nařízení GDPR, konkrétně čl. 37 a násled. GDPR. Pokyny Sboru k pověřencům (WP 243 rev. 01), doporučení však v této fázi nejsou závazná.

Jmenovat pověřence je povinné v následujících případech:

- Zpracování provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt s výjimkou soudů v rámci svých pravomocí.
- Hlavní činnosti správce spočívají v operacích zpracování, které vyžadují **rozsáhlé pravidelné a systematické monitorování** subjektu údajů. Hlavní činnosti správce spočívají v rozsáhlém zpracování **zvláštních kategorií osobních údajů** (dále jen OÚ) dle čl. 9 a OÚ týkajících se rozsudků v trestních věcech dle čl. 10 Nařízení.

Pověřenec může ve firmě či organizaci figurovat jako její zaměstnanec nebo své služby poskytovat externě. Je však vždy zapotřebí, aby disponoval kombinací znalostí právních v oblasti ochrany OÚ, technických v oblasti bezpečnosti dat a informačních systémů a současně, aby byl velmi podrobně zasvěcen do chodu firmy nebo organizace, které své služby pověřence poskytuje, včetně znalosti o všech jejich agendách, procesním způsobu jejich realizace, využívaných informačních systémech a dalších úložných OÚ. Současně by měl mít přístup k vedení společnosti.

Pověřence si může firma nebo organizace jmenovat i dobrovolně, je však vždy třeba, aby jeho činnost naplňovala všechny znaky a povinnosti, které stanoví GDPR.

Co je rozsáhlé zpracování osobních údajů? – výkladová otázka

Prozatím nelze uvést konkrétní rozsah, neboť chybí aplikační praxe. Jedná se např. o kombinace množství subjektů údajů, objemu/rozsahu OÚ, doby a místa zpracování.

Co je např. rozsáhlým zpracováním?

Nemocnice, veřejný městský dopravní systém, mezinárodní síť rychlého občerstvení, banka, pojišťovna, behaviorálně zaměřená reklama.

Co není rozsáhlým zpracováním?

Zpracování dat pacientů jedním lékařem, zpracování dat o trestních kauzách jedním advokátem, vlastník regionální truhlářské firmy, která má několik zaměstnanců, neprovozuje e-shop.

Podstatné pro určení povinnosti mít pověřence je to, že musí jít nejen o rozsáhlé zpracování, ale zároveň se musí jednat buďto o monitorování či rozsáhlé zpracování zvláštních kategorií osobních údajů (např. o zdravotním stavu). Teprve tehdy budou zpravidla splněny podmínky pro povinné jmenování pověřence.

Úloha pověřence pro ochranu osobních údajů

- poskytovat informace a poradenství,
- monitorovat soulad s právními předpisy v oblasti OÚ, s koncepcemi správce nebo zpracovatele v oblasti ochrany osobních údajů, včetně: rozdělení odpovědnosti, zvyšování povědomí, odborné přípravy pracovníků zapojených do operací zpracování a souvisejících auditů,
- poskytovat poradenství, pokud jde o posouzení vlivu na ochranu OÚ a monitorovat jeho uplatňování,
- spolupracovat s dozorovým úřadem,
- působit jako kontaktní místo pro dozorový úřad v záležitostech týkajících se zpracování, včetně předchozí konzultace, a případně vedení konzultací v jakékoli jiné věci.